

PETER-M SIVULLIICH TUYUUTIŃICH

Iit̃chuqqutit

Peter-m sivulliich tuyuutini tuyuġinaġai ukpiqtuanun, taivlugi God-im iñuksraqtaañiñnik, siaminjaruat takpaanitchiani ilanjani Asia Minor-m. Sivuniġigaat ukua tuyuutit qapinajsaa-ġuklugich taiguaqtuat, tikiutiruat nagliksaaqtitauniġmun ukpiġurrik pisigivlugi. Tuyuqtuam itqaqtitkai taiguaqtuat Tusaayugaaġiksukun, Jesus Christ-kun, tuquniġagun, ajiñiġagun, sulii unniqsuqñiñiġagullu qaitqinñiaġnivluni niġiukkunmik aitchuqługi. Taamna kañiqsimalugu ilinisa nagliksaaġniqtik akuqtuaġiruksraġiniġaat, manimmisiqaqłutiglu, nalupqiginiñlugu suktuqtautilaaqtik ilumun ukpiġutiqaqtılaañiñnik, sulii nalupqiginiñlugu akindaaktaaġusiaqāniaqtılaaqtik “uvlumi Jesus niptaqpan”.

Tuyuqtuam qapinajsaaġutini iluñiñiġniq ilikpan ilanjaga araunmik taiguaqtuat iñuutquvlugi iñuñisun Christ-gum.

Avgutit

Sivulliqsaagun	1.1-2
Itqaksaagun God-im annaurriñiġagun	1.3-12
Silġiqsuutit nalaunjaruakun iñuunikun	1.13–2.10
Ukpigniaqtuaguruat piraksrautiniġich nagliksaaġun apqusaqtuni	2.11–4.19
Ukpigniaqtuam qinñiñiġa savaaksrañalu	5.1-11
Aġiusaun	5.12-14

1 ¹Peter, tiliraña Jesus Christ, tuyuqtuq God-im iñuksraqtaañiñun iñuuruunun pigruñavlutini nunaaqñiñun Pontus-mun Galatia-mullu Cappadocia-mullu Asia-mullu Bithynia-mullu. ²God-im Aapauruam piksraqtaañiġagaasi taimani miqñiqtuġisukłusi, sivunniġavluni ilaaguaqtitquvlusi inmiñun Iit̃qusiqisuumun, sivunniġavluñiñu iñuutquvlusi kamagiugaġlugu Jesus Christ, piñuutainjammasi tuqukami maqipkaqługu auni. Nagliktuusiaqpaqāit̃chi tutqinmigli.

Niġiugniq Taimuña Iñuuyumaāniġmun

³Nanġaqtauli God Aapana Atanipta Jesus Christ. Qanuq ilaa nagliktutiqaqāqłuni uvapñinun iñuutñiġagaatigut nutauruamik añipkaqługu Jesus Christ tuqunmiñ. Taavruma niġiukkiġaatigut iñuuniksramik isuitchuamun, ⁴sulii niġiuktugut kiñuvaannagniaqtılaaptiñnik quviasuusiaqpañnik God tutquqsimakkañiñnik pigitquvlugich iñuñmiñun. Ilaan tutquqsimagai kiñuvaannaktaaksrautit qilañmi iñuqaqługich ilivsiñiñun, aunaitchuami maquliñaitchuami qinñiġiñiñaitchuamiñu. ⁵Tamatkua annaurrauniġmi quviasuusiaksrautit kiñuvaannaktaaguyumaqtuat God-im itqanaiyarani qaiñiñiġai piviksraq isukłitpan. Aasii God-im sapigniaqtuakun suañjanmigun qaunaginiġaasi aitchuusiaġiyumiñaqsilugich pisigilugu ukpiġutiqaġniqsi.

⁶Taamna pisigilugu quviasugit̃chi, pañmapak-unnii sivikit̃chuami nagliksaaġutiqałallakaluāvusvi allakaāġiñnik suktuāġusianik. ⁷Uktuāġusianisvi

^a 1.1 Jas 1.1. ^b 1.3 Jn 3.3-7; Ro 6.4-13; 1 P 1.22.

sivunigigaat ilumun itilaaqsaqługu ukpıgıtiqapiaqtılaaqsi. Manikunni kaviqsuaq maqullaruaq uuktuağıuugaat ignikun, tainnatuttauq ukpıgurri akısuđhaasugruktuaq manıñmiñ kaviqsuamiñ uuktuağıusiaqaqtuksraummiuq iglutuutiymıñnaqsılugu. Tavraasii nangıusiaqağniaqtusi kamanaqsıpkaptaulusılu isumakkıusiaqağluatapiağ-lusılu taivrumani uvlumi Jesus Christ qaitqıkan. ⁸ Tautuñaitkaluaññaan ilaa, ilivsi pivıuttağıgıksı. Pañmapak tautuağıñitkaluaññaan ukpıqtusi ilaanun, aasii quviasuutiqpaqaqtusi quviasuutiqpapiağatamik uqautıgianıgnağumiñaitchuamik,^c ⁹ qanuq ilısimarusı aıtuhsıusiağıniaqtılaañanik annautaa ilitqusıvsi, taññıtaauruaq ukpıgıkkavsiññıun.

¹⁰ Taamna annaun uqaqtıñısa God-im ivapiañagaluağaat ilıtuħıniaqługulu, aasii ilıñısa uqautıgıñagaıch quviasuusiaksrautit God-im aıtuħuıtıksrautıñı ilivsiññıun. ¹¹ Tavra Christ İlitqusian uqaqtınmatıñ taavrumıña piyumaatıamik qakugukpan Christ naglıksaağniksrautaanik añıñıksrautaanıglu, ilısi-mayamañagaluaqtut qakugupıaq taamna piñıaqtılaañanik kısımullu inıñmun piñıaqtılaañanik. ¹² God-im taıpkua uqaqtını ilıtuħıgıpkanağai tamatkua uqautıgıkkanağıch piyumaañıñıñıvıugıch ilıñısa inısuunıñanı, ağlaan piñıağıvıvıugıch aquvatıgıun ilivsi inısuunıvsiññı. Pañmapak-aasii tusaayugaagıksuat qulıaqtuaguanıñarut iluqavsiññıun. Tilırauruaat suaññaasığmatıñ İlitqusıgıksuam tilırauruam qılañmiñ, qulıaqtuağıtuñıagaasi tusaayugaagıksuanik isağulğıch-unnıi kanjısiyumañagaluaakkanjıñıñı.

Iñuıtqun Pıluutaitchuakun

¹³ Tamatkua tainnainmata, ataramik isumaqağıtuħı God-im isumatqutaatun, illusi inıktun upaluqsalıñıñaaguruatun savaaksranun. İlivsiññıñk añalalluatağlısı nıgıuğıuagağlıgıch quviasuusiaksrat aıtuhsıusiaksrautısı Jesus Christ salapıqpan. ¹⁴ Kamakkıtuıqağıtuħı God-mun, uqaqsıgıaqtuātun mıqıtuātun. Inıu-sıgıñıaıqsıgıq qañavıvıluğı pıluutıkun inıuusiğısuukkasi pığısuıgıvıvıugıch nalıñıñavsi tusaayugaagıksuamik. ¹⁵ Ağlaan inıusıtuħı pıluutaiıllısi iluqaisıgıun pığısuıvıvıgıun, pıluutaiıllısi God-itun pıluutaitchuātun, ququagıñaruātun ilivsiññıñk ukpıquvıvısi. ¹⁶ Qanuq Bible-ni God pıraksrıñaruq inna, “Pıluutaitchuksraurusı qanuq uvañıa pıluutaitchuñıa.”^d ¹⁷ Aasii añaayıvıvıksı taısuuğıksı Aapamik. İlivsi Aapagıkvıvısiun isıvıgıısuuruuq inıñıñk allagııksıtasañıñıgıch savaallaañıvıvıgıun, inıuusiqağıtuħı qıksıksrautıqağlısı ilaanun sıvısuıtılaañatun nunami inısuunıvsi. ¹⁸ Qanuq ilısimarusı suna akılıtuañatılaañanik atañıqsıtıħaqłusı annıqsuusiqağıñıtuħıamiñ inıuusiğıkkavsiññıñı, inıuıtıħımiñ pıgııtuħıamiñ kıñıvaagıñıkkavsiññıñı maññısuıvsiññıñı. Taavruma akılıtuauruam akısuıtılaañıa akıkıpıyaagıgımiñaitchuq manıum qatıtuam naagıa kaviqsuam akıkıırağıausıatun. ¹⁹ Atañıqsıtıañıarısı akısuıpağıataqtuamik aıtuħıtaañıaruuamik Christ-mik, aıtuħıtaauruaq inınaıyaatun qılluutaitchuātun. ²⁰ İlaa tainna God-im sıvıvıñıtuñıagaıa nuna savañıaunnagu, ağlaan satqummiqsavıvıvıni aqullıgıñı uvlunı pısigıvıvısi. ²¹ Christ-kun ilivsi ukpıqtusi God-mun, añıpkairuamun ilaanik tuqqunmiñ aasii kamanaqsıpkaqługu, ukpıqtuıñıñıaıvıvısi annagummatıqağlısılu God-mun.

²² Pañmapak-aasii pıluutaiqsauğanıvıvı kamaksrıraqsıvıvısi God-im ilumun itıtuamik uqaluanıñk pivıuttaqsrııllıasırusı ilımutun ukpıqtuagıuqatıvıvıñıñk. Tavraasii nalupqınaıyapıaqsııñı ilımuıpaq pivıuttağıtuħılaañanıñk ukpıqtuagıuqatısı ilıvıvıñıñıñı. ²³ Qanuq uqaluagun God-im inıuruakun isukıılıaitıħıakullu anıtqıksıtıañıarısı, mıqıtuħıtuıtuıvıvısi añaıyıqaamun tuqılaıtıħıamun tuquyumaañıtuħıamullu.^e ²⁴ Bible uqalunıñıch uqaluqaqtut inna,

^c 1.8 Jn 20.29. ^d 1.16 Lv 11.44-45; 19.2. ^e 1.23 Jn 3.3-7; Jas 1.18; 1P 1.3.

“Inūpayaat tuqullarut, iviktun panaqłuktugu tuquliruautun. Iluqağmi kamanautaataat iñuich ittuq nauriam qinīyunautaataun tuquliruautun aasii kataktuni nunamun.^f

²⁵ Aglaan uqalua Atangum ittuq isuitchuamun.”

Taamna uqaluk tusaayugaagiksuaguruq algaqsruutaunaruq ilivsiññun.

Inūuruq Uyağak Ilaaguaqtauruağlu Nation

2 ¹Tavra ağıusigik iluqaisa pigiitchuat. Sagluuñaiğitchi ukpinqunaiğlusilu killuqsrañaiğlusilu tiğliraqñaiğlusilu. ²Aniqqammiuraturun miqñiqtuuraturun ataramik immuktuğuktuaturun aasii aglivlutitij milugivlugu immuk, tainnatulli kipigniuğutigisiunij ilitchuğisaiññağuglugu God-im ilumun ittuq uqalua, aasii ukpiqtuagulusi aglivlutatunaruautun, ilumutun annaurraunjalusi. ³Qanuq ilitchuğianinajagiksi pikałaktautairrutaa Atangum.^g

⁴Ullautisitichi Ataniğmun inūuruamun, uyağaktun ittuamun, pigisunisañannun iñuich, aglaan God-im piksraqtaagikkaña akisuruagivlugu. ⁵Qaisitichi Ataniğmun, isummatigilusi ilivsiññik uyağaktun ililusi inūugaluññavsi, Atangum atuğumagaasi nappagumiunij qinīgnaitchuaq añaayyuvikpani. Aasii ilivsi inniaqtusi Atangum piluutaitchuaturun añaayyuliqsiqpanisun. Añaayyuliqsiqpaich tuqutchisuuruaturun niğrutinik aasii aitchuutigivlugich Ataniğmun ikipkaivijmi, tainnatulli aitchuiyumiñağniaqtusi añaayyutivsiññik nangautivsiññiğlu God-mun Jesus Christ-kun, aasii taamna akuqtuğnağumiñağniaqtuq ilaanun. ⁶Qanuq Bible uqaluñich uqaqtut inna,

“Piksrañaruña akisuruamuk uyağañmik, pañmapak iligiga kañiğallunmun uyağaliutivlugu Zion-mi, aasii kiñaliqaa ukpiqtuq ilaanun nunuuraliğumiñaitchuq.”^h

⁷Taamnaasii uyağak akisupağataqtuq ilivsiññun ukpiqtuanun, aglaan tamatkununa ukpinjichuanun, “Taamna uyağak igluqpirit pisunisañat anniqsuutaunijñivlugu, ilirurq naumanisraupiaqłuni uyağak.”ⁱ ⁸Suli allami Bible uqaluñich uqallaktut inna,

“Uyağaum taavruma putukkisinniagai iñuich, uyağak ulğutchiñiaqtuq ilinijñik.” Qanuq ilinij puukaqtut pisigivlugu ukpinijñiqtij uqaluñmik. Tainna God-im pisuutaa inñaniqsuq ilaisiğun.^j

⁹Aglaan ilivsi inuksraqtaagiraunarusi, Umialgum añaayyuliqsiqpani, ilaaguaqtavvlutitij Nation-guruat, God-im nanmiñiq iñunij, piksraqtaaguruat quluaqtuagitquvlugich aliğnaqtuat savaaji God-im, taavruma ququagiruam ilivsiññik taaqtuamiñ ilaan aliğnaqtuamun qaummağmiñun.^k ¹⁰Qañavlugi God-im inuğitkaluañakkañasi, aglaan pañmapak God-im inuğiliutinagaasi. Qañavlugi nalujagaluaqtusii God-im nagliktuutaanik, aglaan pañmapak nagliktuusianikłusi.^l

God-im Kivgañi

¹¹Piviuttağiraunasii, tuyuğmiuñhiñaqtusi mattumani nunami, aimaagvivaalluksi qilañmiittuq. Tavraasii apigipiagivsi aulatinñaiğitchi piluusiğisuguuruunun timivsiññun aņuyaktuanun ilitqutchivsiññik.^m ¹²Nalaunñaruakun inūuniagitchi akunğanni ukpinaitchuat, ilaanni uqautigimaqłukkumisi killuliqiruağuglusi tautuksinñagumagaich inūulluatağnisi, aasii nangaglugi God Christ qaitqikpan.

¹³Kamakkuqiağitchi inūpayaanun ataniğnaqtuqatunun Ataniq pisigilugu, Rome-miut umialgannun qaukñuruamun, ¹⁴naagga kavanakkaluanun tilinjakkaññun ilaata tatavsaitquvlugich tamatkunij killuliqiruanik, aasisuli nangagiaqługich tamatkua iluqtuqatunaruat. ¹⁵Qanuq pisuutigigaa God-im

^f 1.24-25 Is 40.6-8. ^g 2.3 Ps 34.8. ^h 2.6 Is 28.16. ⁱ 2.7 Ps 118.22. ^j 2.8 Is 8.14-15.

^k 2.9 a Ex 19.5-6; Is 43.20. b Ex 19.5; Dt 4.20; 7.6; 14.2; Titus 2.14. c Is 43.21. d Is 9.2. ^l 2.10 Ho 2.23.

^m 2.11 Ps 119.19.

iñuutquvlusi nalaunjaruakun naluruat iñuich pisaanjanngiaqtuat ilivsiññik ukpiqtuanik pisaanjatiksrailliuğumaut. ¹⁶Atanniqsimaraitkaluanjavsi pitquranik, atanniqsimaraiññilusi piluusiqiruksraunitchusi. Inuusiqagitchi God-im kivganjusun savaagilugu ilaan pisuutaa ataramik. ¹⁷Suunilaginagich iñupayaat. Piviuttagisigik ukpiqtuaguqatisi. Qiksigilugu God. Suunilaginagu Umialik.

Christ Tuvraaksriutaa Nagliksaağnikun

¹⁸Kivgauruasii, kamakkutiqağitchi atanivsiññun ilisimanaqsilugu naamaruaq qiksiksraun, nagliktauruanun piaqłuktanitchuanullu kisiññun piñaiğlusi, aglaallu igłutulgunaitkaluaqtuanun atanivsiññun. ¹⁹Iglutuiguvsu nagliksaağunmik nalaunjarualiqigaluağlusi ivigagniağiksi God, igłutuutiguvsu nalautchuglugu ilaan pisuutaa. ²⁰Pisigilugu killuliqingin qinuiğłutin igłutuğaluağupku nagliksaağun, nangausiaksraitcutin God-miñ. Aglaan qinuiğłutin igłutuğupku nagliksaağun iħuaqtualiqigaluanjaqich God-im iviğaumagirualiñiağatin. ²¹Tainnasiq nagliksaağun ilagigaa savaaksriusiavsi God-miñ, aasii Christ nagliksaanjaruaq pisivlusi tuvragaksragigiksi, sulı pilusi ilaan pisiatun. ²²Ilaa piluusiqinaitchuq sumikunnii. Qajaunnii sagłunaitchuq. ²³Uqamaqłurraukami, uqamaqłusunmik kiummatinaitchuq. Nagliksaağami, sivuugasaaqłinaitchuq, aglaan ukpiğinagaa God, isivgiiruaq nalaunjaruakun. ²⁴Christ igłutunagajai piluutivut timimiñi tuquvlunı aņarraurami, uvagut tuquruatun pitquvluta piluunmun, aasii iñuuluta nalaunjarualiqiluta. Tainna pikami, uvagut iħuaqsipkaqtuatun piñagaatigut killiaqtaunıgmıgun. ²⁵Qanuq tammanjaruagunjarusi imnaisun, aglaan paņmapak utınjarusi Imnaiłiqirimun Qaunaksriğannullu ilitqusivsi.^g

Nuliaguruat Uiguruallu

3 ¹Uiqaqtuasii, kamagisigik uisi, pisigilugich uiguruat ilanjich ukpiğutaitpata God-im uqaluanun, ilaanni ukpiqtitauviaqtut ilivsi iñuulluatağnivsigun, uqautinilıuğisunnii, ²qanuq ilitchuğiniaqtut qanuq iñuulluatağniğnivsiññik, qiksiksrautivsiññıglu God-mun. ³Piññagnağniqsi piññagnaqusısuħhaagnagu qaalħiñakun, nutchiqinivsigun naagga uyumitqurriqsuğnivsigun akisurualuņnik, naagga annuğaağiksuanik atukkavsiññik. ⁴Aglaan piññagnağniqsi piqutiqaqtuksrauruq nakuutivsiññik ilıvsiññi, pikałaktautairrunmik, unjarraisairrunmik, ilımutun piññagnaqsilığutauruamık akisuruamıglu God-im qinñañani. ⁵Tainnatuttauq piluutaitchuat ağnat taimani ukpiğutiqaqtuat Godmun iñuunjammiut piññagnaqutiqaqłutin ilımiņni kamagivlugich uisıñ. ⁶Sarah-tun kamaksriuatun Abraham-mik, taivługu kamanamiñik. Aasii paņmapak ilaan panıgıgaasi nakuurualiqiguvsu qanusıpayaaıik iqsinıaiğłusi.^t ⁷Tainnatuttauq uıguruasii nalaiñ ilıuqsıgik nulıasi, puttusrimaıuğaglusi ağnat suañaiħhaaqtilaanannik aņutiniñ. Itqaumasitchi tuvaqatigıgısi aitchuusıaqağnivsigun iñuğgunmik isuitchuamik, tavraasii aņalalluataqsıgik aasii kıgğusiaksraņich aņaayyutivsi piñaiłutaiłlutıñ.^u

Nagliksaağniq Nalaunjarualiqiniq Pisigivlugu

⁸Paņmapak uqallautılavsi atausıullaalusi. Inuusitchi atautchimi atılısi, sağıakkutilusi avanmun, pıvıuttaqqutilusi anıqatıgıisun, piaqłuktatınıilıısi kamasaañaiğlısilu avanmun. ⁹Akisautıqağnasi piğıitchuamik iñuņnun piğıitчуalıqıruanun ilivsiññun, naagga uqamaqłusunmik uqamaqłurıvısiññun. Aglaan aņaayyutisıgik God-mun ikayuqulugich aasıilı God-im quvıasıusıgıñıağaaıi.

¹⁶2.22 Is 53.9. ¹⁷2.23 Is 53.7. ¹⁸2.24 Is 53.5. ¹⁹2.25 Is 53.6. ²⁰3.1 Eph 5.22; Col 3.18. ²¹3.3 1 Ti 2.9. ²²3.6 Gn 18.12. ²³3.7 Eph 5.25; Col 3.19.

⁵Tainnatuttauq silǵiqsuǵlavsi ilivsi nukatpiat. Kamakkutiqaǵitchi utuqqanaanun. Iluqasi kamasaanǵiǵlusi ikayuutisitchi avanmun, qanuq Bible uqaluqaqtut inna, “God-im akillǵiqsuǵai kamasaqtuaguruat, aglaan ikayuqsimaǵai iñuich kamasaanjichuat.”^f ⁶Kamanaǵitchi ilivsiñni God-mun aḡalatchumiñaqsilugich iñuutichisi ilaan suaḡḡanmigun, aasii ilaan kamanaqsipkaǵniǵaasi nalautitpan piviksraq.^g ⁷Uqauttusiḡ God unjarrisigikkavsiñnik aasii tutqiksilusi, qanuq ilaan qanaksraǵiǵaasi.^h

⁸Aḡalalluataǵitchi ilivsiñnik. Nipunaǵitchi. Qanuq akillǵiqsi Tuunǵaq ataramik ukpiǵutaiqsitchiñiaqtuq ilivsiñnik, iqsiniḡtuatun ugiallavluni lion-tun kukiłuktuatun sumulliqaa niqiksraqsiuǵuni. ⁹Akillǵiqsuqsuḡ ukpiǵutiqaqtuiñǵlusi suaḡḡaruamik, qanuq ilisimarusi ukpiqtuaguqatisi nunami iluqaani nagliksaaǵmiuttauq ilivsisun. ¹⁰Aasii nagliksaaqtuallaanikkuvsi sivikitchuamik, God-im nagliktauq-paktuam qaitquriḡaruavlu ilivsiñnik piqatautqvulusi ilaan isuitchuamun kamanaanmiñun atausiḡḡuqatigiḡakavsiḡ Christ, naamasiniǵaa ukpiǵurri, nalupqisuutiqaǵumiñǵilusi, maliksuyyataǵilusi. ¹¹God isuitchuamun iluqaanik suaḡḡatiqaqtuaguruq. Amen.

Paǵlasuiqsaaǵutit

¹²Tuyuǵivsi ukuniḡa naitchuanik tuyuutinik ikayuqtiqaǵuḡa Silvanus-mik, ukpiǵnaqtuagikkammik aniḡanmik. Qapiḡaisaaǵukkivsi uqallautilusi tamanna tusaayugaǵiksuaq God-im ilumutun nagliktuiñiqpautigigaa iñuḡnik. Ukpigikavsiḡ tuniqsimavigisiḡ.ⁱ ¹³Aḡaayyuliqiruaguqativsi Babylon-mi God-im iñuksraqtaḡisaptauq paǵlammigaa, iǵniǵimmatullu itaǵma Mark-gum.^j ¹⁴Ukpiqtuat paǵlatikaḡannik paǵlatiraǵutitchi Christ-miuguruat pivitutqutaannik. Tutqutiqaǵitchi iluqasi atausiḡḡuqataḡaruasii Christ-mun.

^f 5.5 Pr 3.34; Jas 4.6. ^g 5.6 Mt 23.12; Lk 14.11; 18.14; Jas 4.10. ^h 5.7 Ps 55.22; Mt 6.25-34.

ⁱ 5.12 Ac 15.22,40. ^j 5.13 Ac 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Phm 24.